

Institut Comte de Rius

INSERCIÓ LABORAL DELS ENSENYAMENTS PROFESSIONALS 2011

Tarragona 15 d'abril de 2011

PRESENTACIÓ

El Departament d'Ensenyament i el Consell General de Cambres de Catalunya continuen col·laborant un any més per aprofundir en la millora de la formació professional i els ensenyaments artístics i especialitzats.

Des de fa temps tots dos estan desenvolupant, de manera conjunta, projectes com l'homologació d'empreses i entitats, que han d'acollir alumnes en pràctiques per garantir la qualitat de la FCT; l'impuls d'un premi per reconèixer les millors pràctiques de cooperació entre empreses i centres formatius; el desenvolupament de models de formació de les persones tutores de les empreses que acompanyen l'alumnat en pràctiques; la millora del sistema informàtic de gestió de convenis, mitjançant una nova base de dades, el *qBID*, que aporta eines de suport al professorat i l'alumnat per gestionar el seguiment i la realització de la FCT.

Per quart any consecutiu totes dues institucions han desenvolupat el projecte "*Inserció laboral dels Ensenyaments Professionals a Catalunya*", amb la intenció de conèixer la situació laboral i formativa de l'alumnat graduat dels diferents ensenyaments professionalitzadors, sis mesos després d'haver finalitzat els seus estudis.

Aquest estudi ens permet conèixer les característiques de la inserció segons variables fonamentals, com el nivell de formació, el gènere o l'especialitat. Per primera vegada, l'estudi inclou sèries anuals que configuren l'evolució de determinats itineraris d'inserció de les cohorts corresponents de Formació Professional Inicial.

- La situació de les persones graduades dels diferents ensenyaments professionals, amb especial atenció a diferents aspectes de la seva inserció laboral.
- Les necessitats de qualificació i formació deduïbles a partir del comportament en el mercat del treball dels diversos cicles de Formació Professional específica i d'Arts plàstiques i disseny, així com dels Programes de Qualificació Professional Inicial, el conjunt dels ensenyaments artístics i esportius.
- Sèries històriques de dades dels diversos elements que permeten construir hipòtesis de tendències.

D'altra banda, es redacta un informe amb les mateixes variables a nivell territorial, per tal de poder fer comparatives amb la mitjana de Catalunya.

Aquesta informació pot ser útil tant per als alumnes potencials, les seves famílies i el seu entorn proper, com per als agents econòmics i socials, les persones responsables de diverses administracions, els mitjans de comunicació, els experts, els investigadors, els representants dels partits polítics i, en general, per a totes les persones interessades en la Formació Professional.

És especialment en moments com els actuals en què es constata que la inversió en formació al llarg de la vida és un dels actius que permet afrontar amb expectatives i garanties d'èxit l'actual conjuntura de crisi i canvis profunds en les empreses, les organitzacions i el mercat de treball.

Aquests estudis d'inserció dels graduats han estat pioners i han fet un gran servei a la imatge dels ensenyaments professionalitzadors.

Més recentment, el Consell Superior d'Avaluació ha presentat els resultats de l'Avaluació de la Formació Professional a Catalunya que confirmen, una vegada més, les conclusions sobre la inserció dels graduats. L'important valor i fiabilitat de les dades analitzades en els quatre estudis anteriors han encoratjat a totes dues institucions, Departament d'Ensenyament i Consell de Cambres, a seguir realitzant aquest projecte, que ha esdevingut un instrument de referència tant per la informació i l'orientació com per a una planificació d'una oferta formativa més ajustada a les necessitats de qualificació professional.

A continuació presentem, en format sintètic, els resultats més rellevants del projecte.

METODOLOGIA UTILITZADA

Per tal de conèixer la situació laboral i formativa dels graduats dels ensenyaments professionals sis mesos després d'haver finalitzat els seus estudis, s'ha aplicat la mateixa metodologia que en les anteriors edicions de estudi: mitjançant una enquesta censal sobre l'alumnat dels diferents ensenyaments professionals de tots els centres públics i privats de Catalunya que havien completat els seus estudis en finalitzar el curs.

L'enquesta es va tramitar a tots els centres educatius i es trobava disponible en format electrònic en l'aplicació **eBID** (Banc Integrat de Dades) de la pàgina del Consell General de Cambres de Catalunya (<http://www.cambrescat.es>).

El formulari de l'enquesta, que seguia el format del curs anterior, constava de set preguntes senzilles, una d'elles desdoblada i tres d'elles amb modificacions, de les quals únicament es contestaven aquelles que s'apliquen a la situació particular de l'alumne graduat, a través de quatre itineraris en funció de la primera de les qüestions.

L'aplicació **eBID** ha permès generar finalment una base de dades a partir de les enquestes complimentades.

Les enquestes es van obtenir passats els sis mesos de la finalització dels estudis amb dret d'obtenció del títol i, per tant, recullen la capacitat de les persones graduades per trobar feina immediatament després d'haver completat els estudis.

Pel que fa referència a l'Institut Comte de Rius sobre un nombre de 265 alumnes finalitzats s'han realitzat un total de 253 enquestes que representa un 95,47% de la població. D'aquests 83 corresponen a alumnes de grau mitja i 170 a alumnes de grau superior

La nomenclatura emprada en les sèries de dades és la següent:

- **Alumnes enquestats**

Nombre de persones graduades que han contestat l'enquesta d'inserció laboral.

- **Alumnes finalitzats**

Nombre de persones que, segons el centre educatiu, han finalitzat un cicle formatiu amb dret d'obtenir el títol de tècnic o tècnic superior.

- **Busca feina/Continua estudis/Estudia i treballa/Treballa**

Columnes corresponents als camps de resposta de la pregunta de l'enquesta d'inserció laboral "*Quina és la teva situació actual?*".

- **Inserció i promoció**

Suma dels percentatges de persones graduades que han respost a la pregunta de l'enquesta "*Quina és la teva situació actual?*": que "*treballen*", o que "*estudien i treballen*", o que "*continuen estudiant*".

- **Feina relacionada amb estudis**

Percentatge d'aquelles persones graduades que contesta que "*treballa*" o "*estudia i treballa*", i que afirma tenir una feina relacionada amb el cicle formatiu que han cursat.

RESULTATS RELLEVANTS DE L'ESTUDI D'INSERCIÓ LABORAL

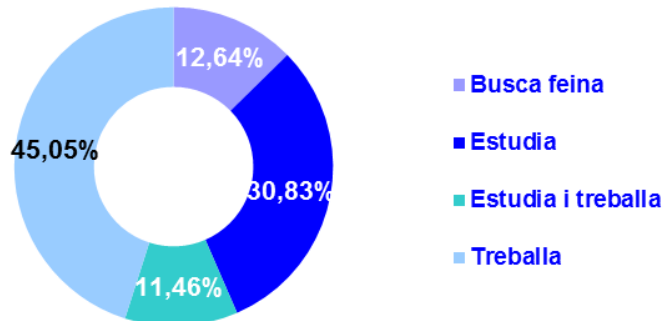
El Gràfic 1. *Situació laboral i formativa de les persones graduades en ensenyaments professionals* permet tenir una primera visió general de les opcions d'inserció de tots els enquestats al cap de sis mesos d'haver finalitzat els seus estudis i estar en condicions d'obtenir el títol (que en l'estudi denominarem "graduats" dels ensenyaments corresponents). Com es pot comprovar, un 45,05% ja s'ha incorporat plenament al mercat laboral i un altre 11,64% compagina la feina amb els estudis.

Aquests dos col·lectius representen el 56,69% dels graduats. Seguidament, el 30,83% ha decidit continuar estudiant per tal d'augmentar el seu nivell de qualificació (sigui accedint a un nivell superior o incrementant la seva polivalència en el mateix nivell).

Finalment el 12,64% dels enquestats buscava feina en el moment de respondre l'enquesta.

GRÀFIC 1

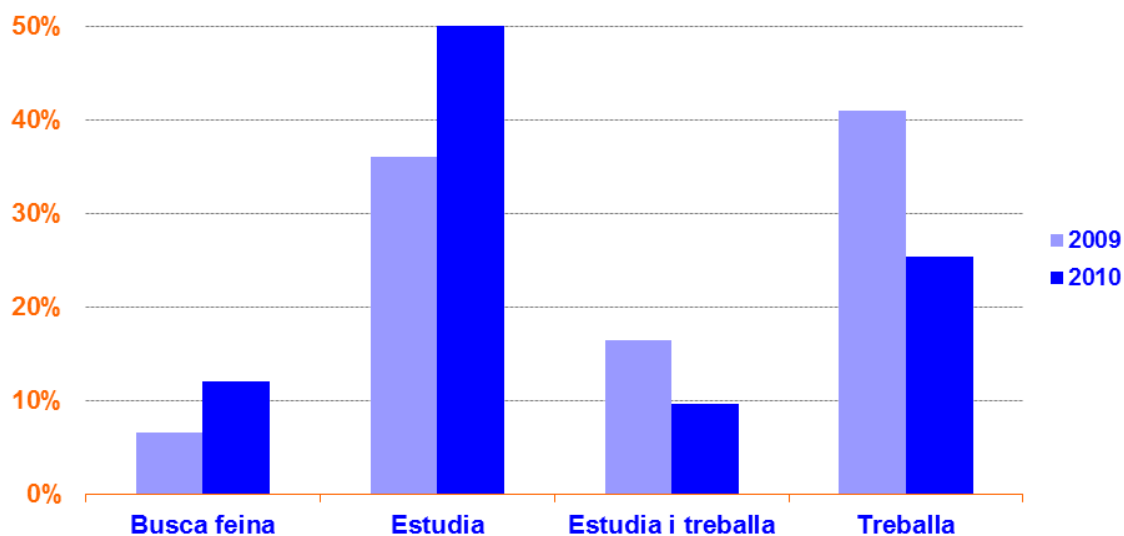
SITUACIÓ LABORAL DE LES PERSONES GRADUADES EN ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

El Gràfic 2. *Evolució dels itineraris d'inserció dels **Graduats Mitjans** (2009 - 2010)* reflecteix els canvis produïts en la situació laboral i formativa de les persones graduades en ensenyaments professionals en els darrers dos anys i permet analitzar les tendències més destacables en aquest període pel que fa als graduats mitjans:

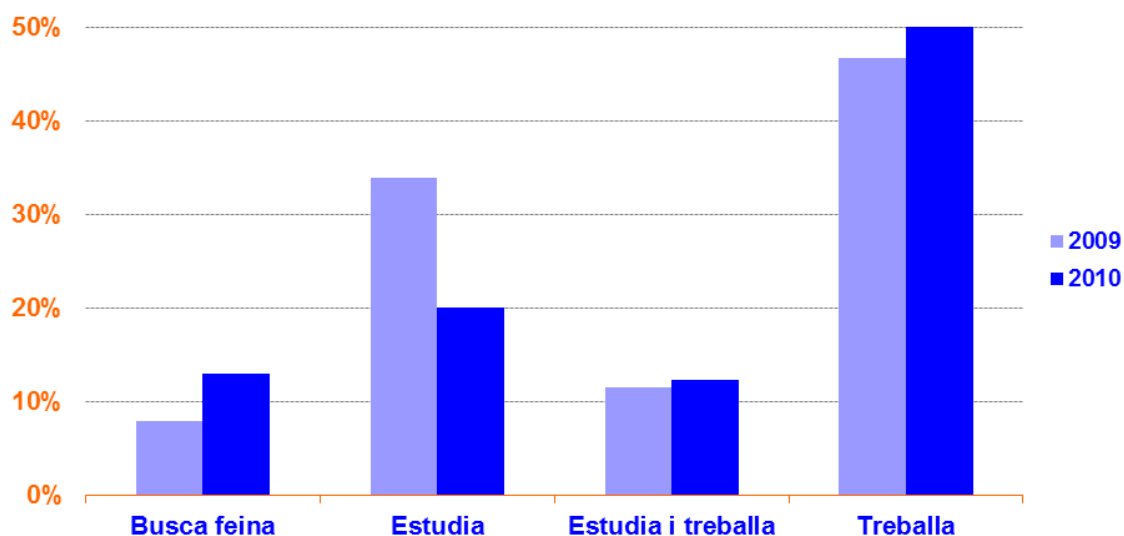
GRÀFIC 2 EVOLUCIÓ DELS ITINERARIS D'INSERCIÓ DELS CFGM (2009-2010)

El Gràfic 3. *Evolució dels itineraris d'inserció dels CFGS (2009-2010)* és una altra sèrie anual que ens permet analitzar, en aquest cas, les tendències més destacables dels darrers dos anys pel que fa a la inserció laboral dels graduats superiors:

GRÀFIC 3 EVOLUCIÓ DELS ITINERARIS D'INSERCIÓ DELS CFGS (2009-2010)

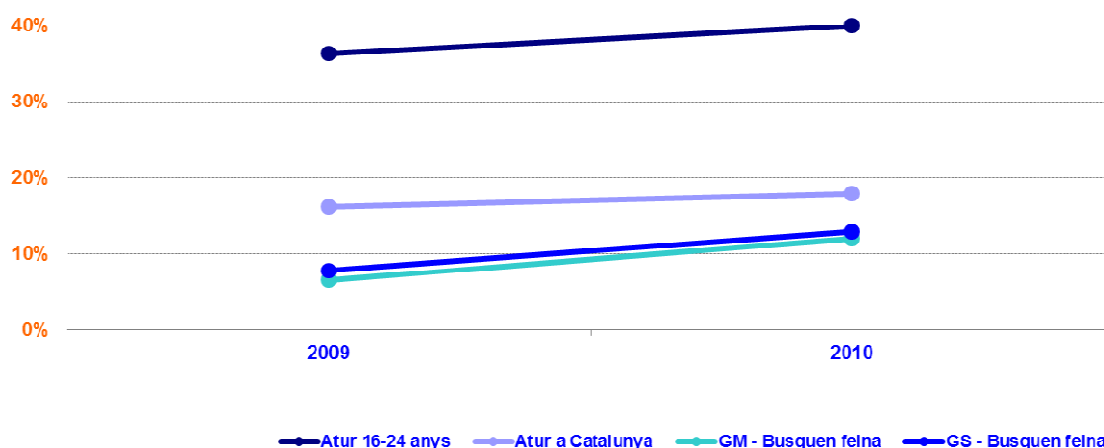
El Gràfic 4. *Evolució dels que no treballen (“estudia” o “busquen feina”) segons el nivell d’estudis* ens permet comparar l’ocupabilitat dels graduats mitjans i superiors amb la resta de població activa segons l’*Enquesta de Població Activa (EPA)* corresponent al primer trimestre de cada any de la sèrie. El gràfic compara els que “busquen feina” amb les taxes d’atur a Catalunya, amb la mitjana de l’atur registrat i amb l’atur de la població activa entre 16 i 24 anys, que és la que correspon amb les cohorts dels graduats.

Si es comparen amb la taxa del 36,3% d’atur dels joves entre 16 i 24 anys es destaca una ocupabilitat molt alta que permet que estigui molt per sota de la mitjana de l’atur a Catalunya que ja assolía prop del 20%.

En aquest darrer estudi, efectivament, els CFGS encara augmenten la taxa dels que busquen feina que arriba al 12,94%, mentre que en els CFGM és del 12,04%. El més destacable és la confirmació rotunda de l’altíssima ocupabilitat d’aquests graduats, tant els superiors com els mitjans, comparada amb la taxa d’atur altament preocupant dels joves entre 16 i 24 anys que assoleix el 40% o fins i tot amb la mitjana d’atur a Catalunya que arriba al 17,9%.

El gràfic expressa amb nitidesa l’adequació de les qualificacions que s’obtenen amb els ensenyaments professionals pel que fa a les necessitats de les empreses. Ho prova el fet que en situacions tan adverses de contractació com les actuals, la inserció laboral dels graduats en els diferents ensenyaments professionals té un comportament avantatjós en relació al dels graduats d’altres ensenyaments, tal i com ho han constatat diversos estudis publicats recentment.

GRÀFIC 4 EVOLUCIÓ DELS QUE "BUSQUEN FEINA" SEGONS NIVELL D'ESTUDI

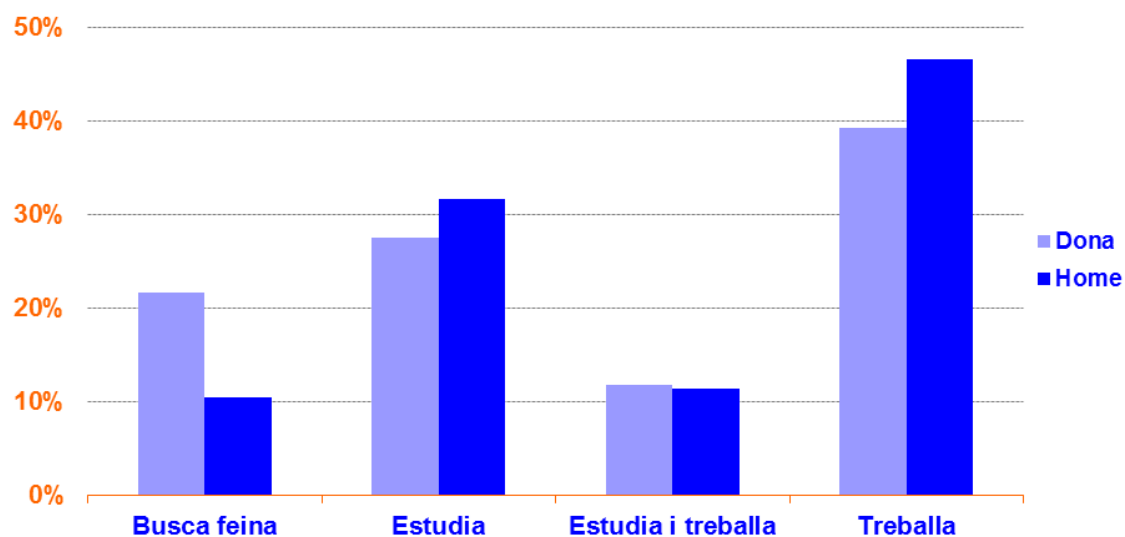

El Gràfic 5. *Itineraris segons gènere* compara els itineraris que segueixen els graduats en funció del gènere. Entre els que han pres la decisió de “treballar” predominen els homes amb un 46,53% sobre un 39,21% de les dones.

	dona	home
Busca feina	21,56%	10,39%
Estudia	27,45%	31,68%
Estudia i treballa	11,76%	11,38%
Treballa	39,21%	46,53%

GRÀFIC 5 ITINERARIS SEGONS GÈNERE

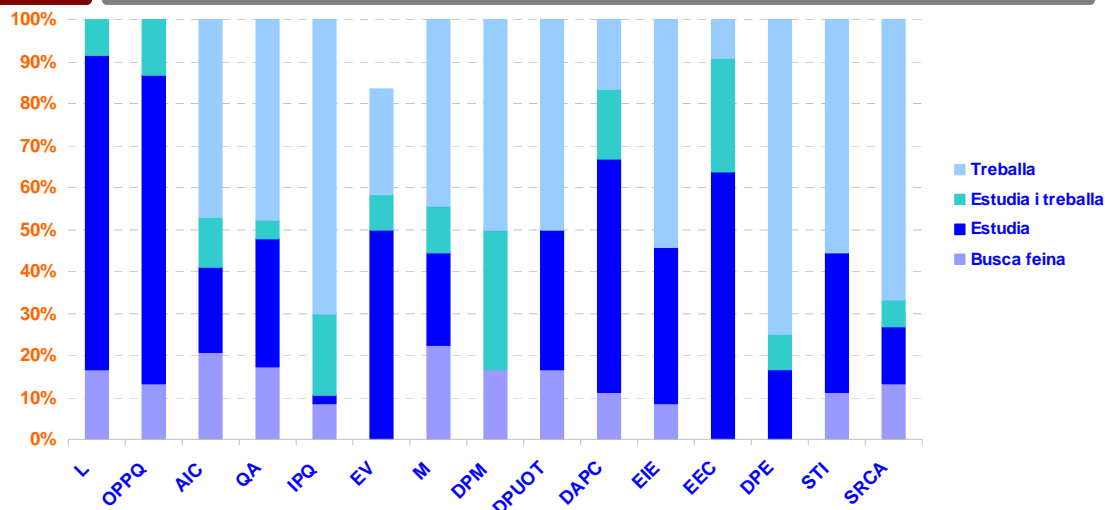

El Gràfic 6. *Situació laboral i formativa segons família professional i ensenyaments* desglossa la situació dels enquestats segons el cicle formatiu al qual pertanyen.

	L	OPPQ	AIC	QA	IPQ	EV	M	DPM	DPUOT	DAPC	EIE	EEC	DPE	STI	SRCA
Busca feina	16,66%	13,33%	20,58%	17,39%	8,51%	16,66%	22,22%	16,66%	16,66%	11,11%	8,33%	0,00%	0,0%	11,11%	13,33%
Estudia	75,00%	73,33%	20,58%	30,43%	2,12%	50,00%	22,22%	0,00%	33,33%	55,55%	37,50%	63,63%	16,66%	33,33%	13,33%
Estudia i treballa	8,33%	13,33%	11,76%	4,34%	19,14%	8,33%	11,11%	33,33%	0,00%	16,66%	0,00%	27,27%	8,33%	0,00%	6,66%
Treballa	0,00%	0,00%	47,05%	47,82%	70,21%	25,00%	44,44%	50,00%	50,00%	16,66%	54,16%	9,09%	75,00%	55,55%	66,66%

GRÀFIC 6 SITUACIÓ LABORAL I FORMATIVA DE LES PERSONES GRADUADES SEGONS EL CICLE FORMATIU

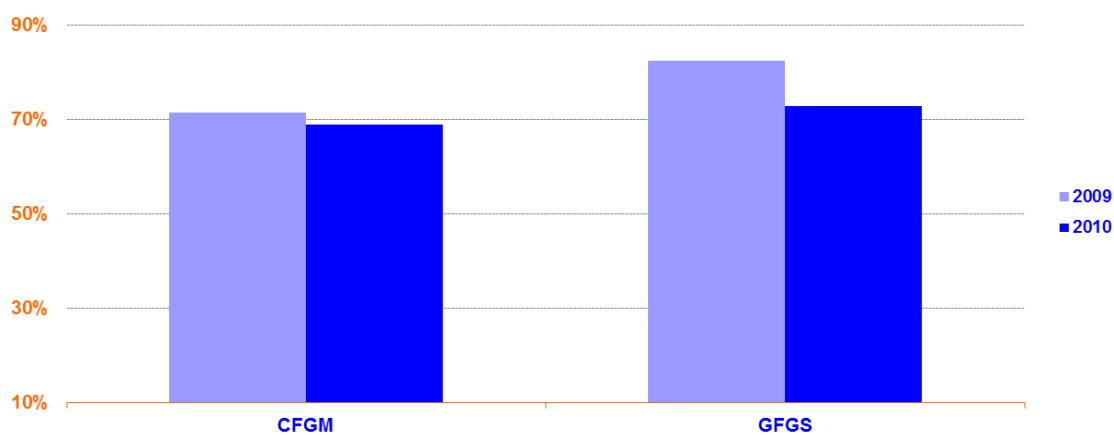

El Gràfic 7. *Evolució de la feina relacionada amb estudis segons el nivell formatiu* ens permet analitzar l'evolució que ha tingut durant els darrers anys la relació entre els continguts de la feina que es realitza i els estudis de preparació realitzats segons es tracti de graduats mitjans o superiors. La lleugera disminució que han experimentat en el darrer curs, en part, es pot explicar per augment de l'activitat de determinats sectors industrials que s'estan abastint també de treballadors d'altres famílies professionals per poder cobrir les vacants necessàries.

GRÀFIC 7

EVOLUCIÓ DE LA FEINA RELACIONADA AMB L'ESPECIALITAT SEGONS EL NIVELL DE FORMACIÓ

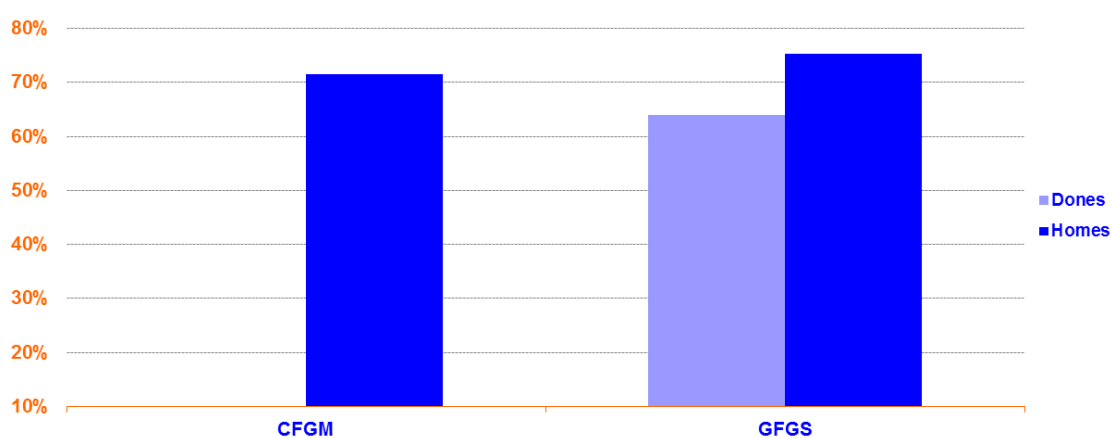

El Gràfic 8. *Relació entre la feina i els estudis per gènere i nivell d'estudis*

Cal indicar que en els cicles de grau mitjà només hi ha una dona que ha expressat que treballa i no ho fa en una feina relacionada amb els estudis, per tant, en aquest cas el resultat és poc representatiu.

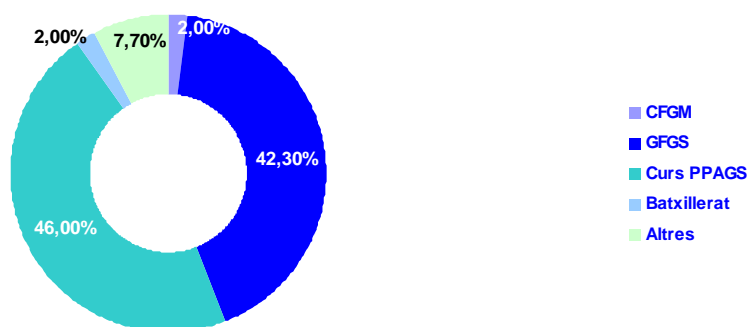
GRÀFIC 8 RELACIÓ ENTRE LA FEINA I ELS ESTUDIS PER GÈNERE I NIVELL D'ESTUDIS

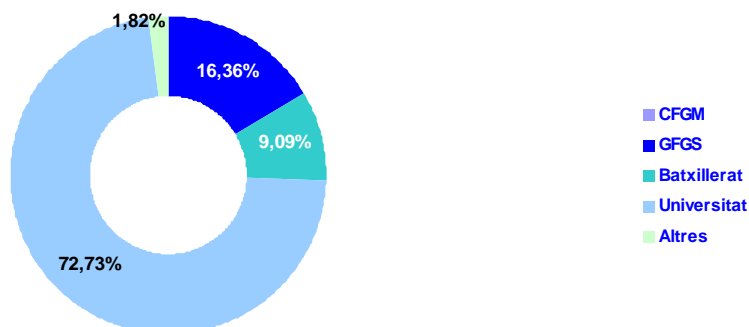
El Gràfic 9. *Estudis en curs dels graduats mitjans* assenyala les opcions que han pres aquells graduats mitjans que han decidit continuar els estudis.

GRÀFIC 9 ESTUDIS EN GRADUATS DE GRAU MITJÀ

El Gràfic 10. *Estudis en curs dels graduats superiors*

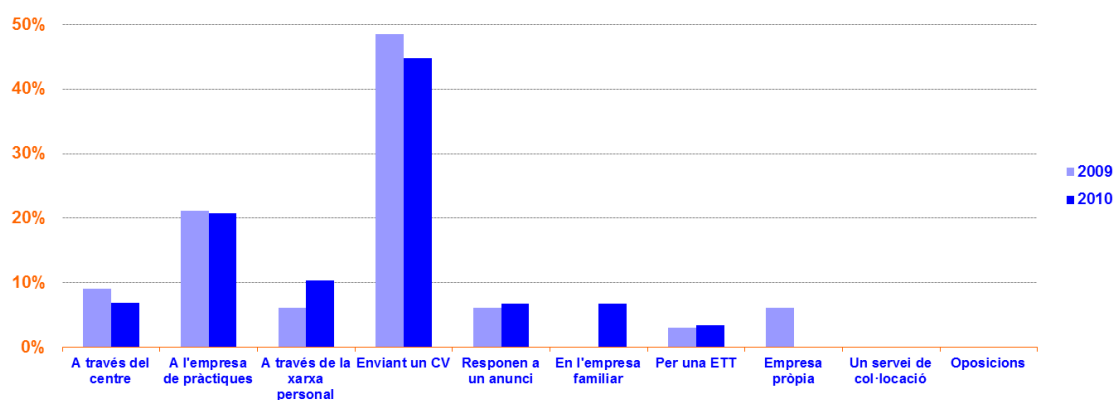
GRÀFIC 10 ESTUDIS EN GRADUATS DE GRAU SUPERIOR

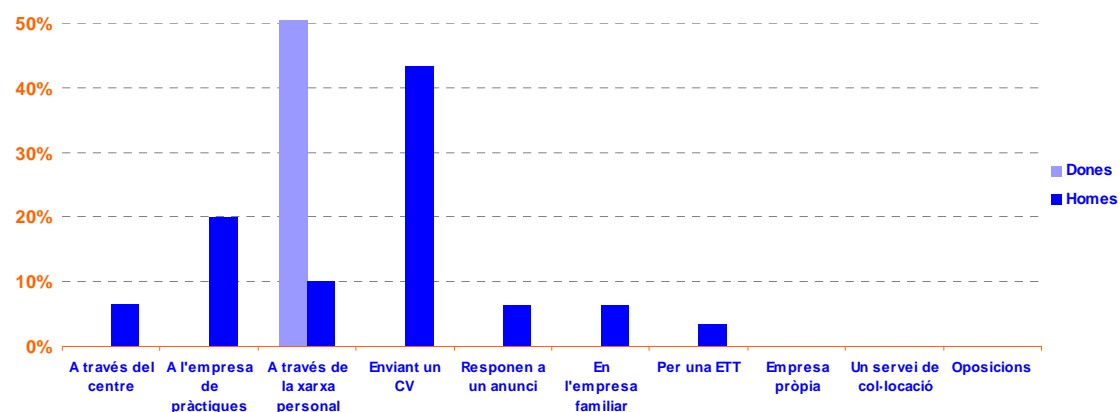

Els Gràfics 11 i 13. *Evolució de les vies per trobar feina en els **graduats mitjans***, evidència que hi ha hagut canvis de tendència en les vies que utilitzen els graduats mitjans per trobar feina. La iniciativa individual és la via més utilitzada (44,83%), seguida del centre on han estudiat, ja sigui a través de la FCT o de la borsa de treball del mateix (27,60%). També es constata la baixa incidència dels serveis de col·locació i ETTs.

GRÀFIC 11 EVOLUCIÓ DE LES VIES PER TOBAR FEINA EN ELS GRADUATS MITJANS

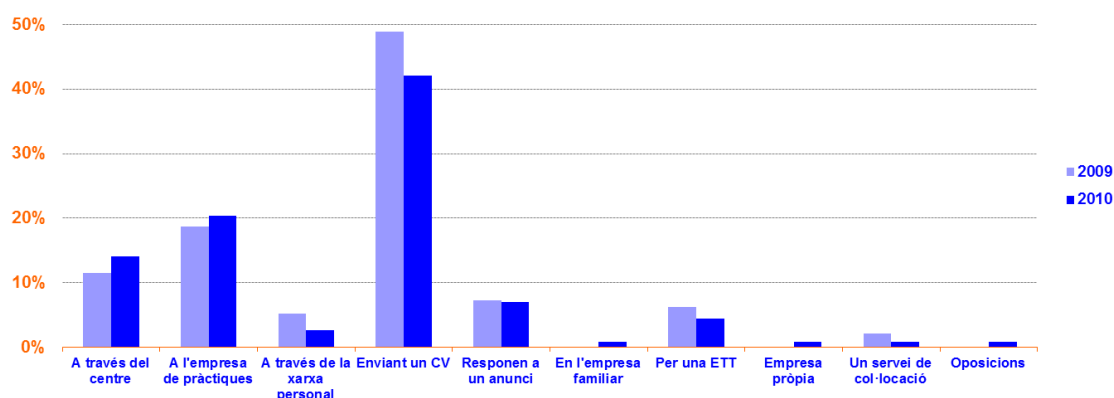
GRÀFIC 13 EVOLUCIÓ DE LES VIES PER TOBAR FEINA EN ELS GRADUATS MITJANS SEGONS GÈNERE

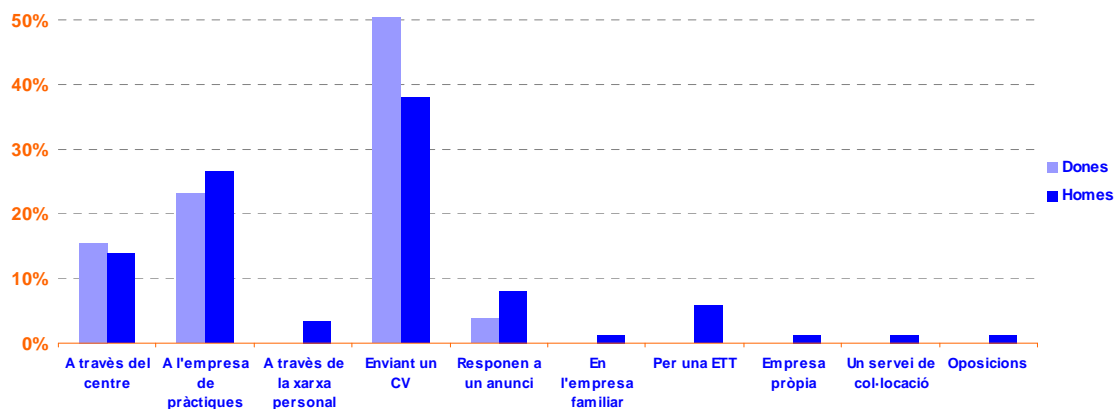

Els Gràfics 12 i 14. *Evolució de les vies per trobar feina en els graduats superiors* mostra exactament les mateixes tendències observades. La iniciativa individual és la via més utilitzada (42,11%), seguida del centre on han estudiat, ja sigui a través de la FCT o de la borsa de treball del mateix (24,40%).

GRÀFIC 12 EVOLUCIÓ DE LES VIES PER TOBAR FEINA EN ELS GRADUATS SUPERIORS

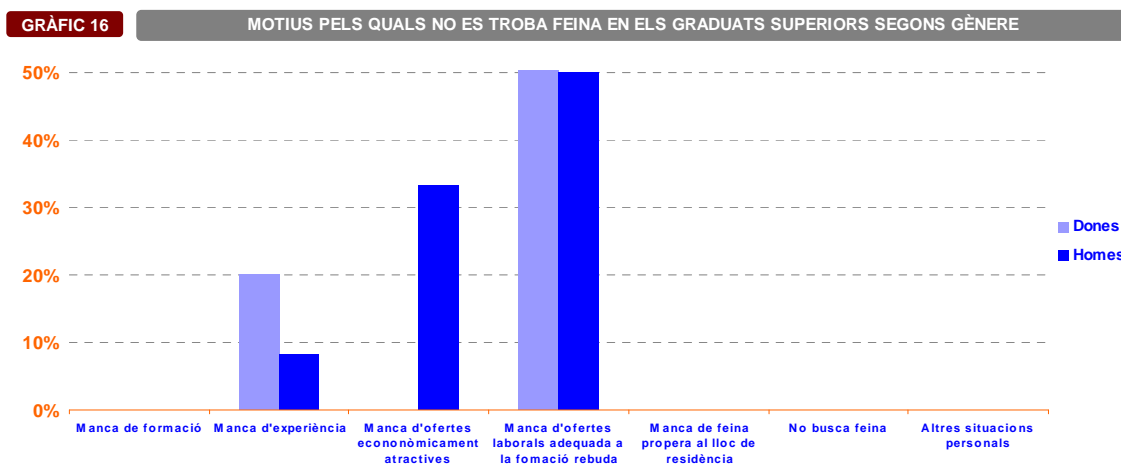

GRÀFIC 14 EVOLUCIÓ DE LES VIES PER TOBAR FEINA EN ELS GRADUATS SUPERIORS SEGONS GÈNERE

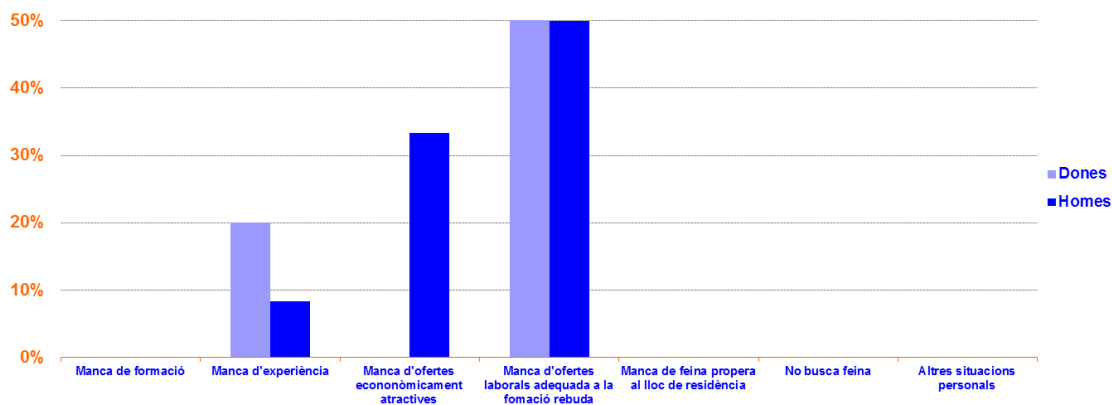
Els Gràfics 15 i 16. *Motius pels quals no es troba feina en els graduats mitjans i superiors segons gènere*

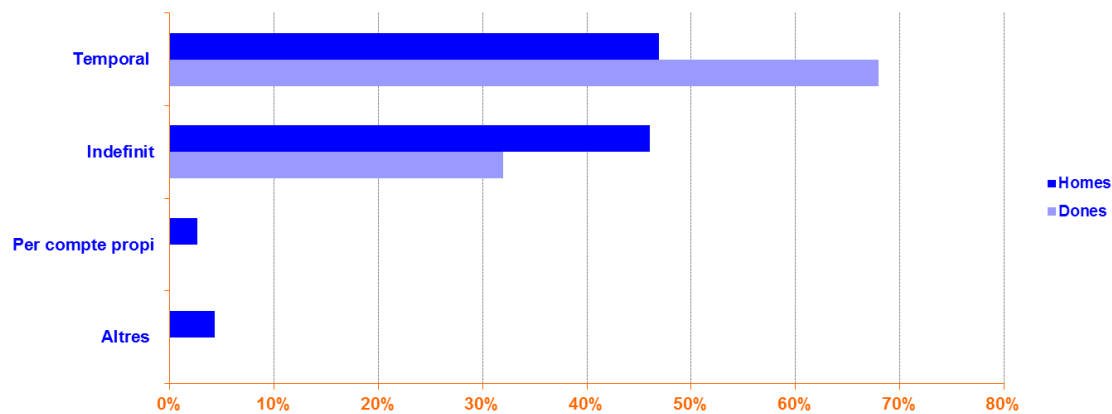
El Gràfic 14. *Motius pels quals no es troba feina en els graduats superiors segons gènere.*

GRÀFIC 14 EVOLUCIÓ DE LES VIES PER TOBAR FEINA EN ELS GRADUATS SUPERIORS

Els Gràfics 17 i 18 . *Tipus de contracte per gènere i tipus de contracte per nivell d'estudis*

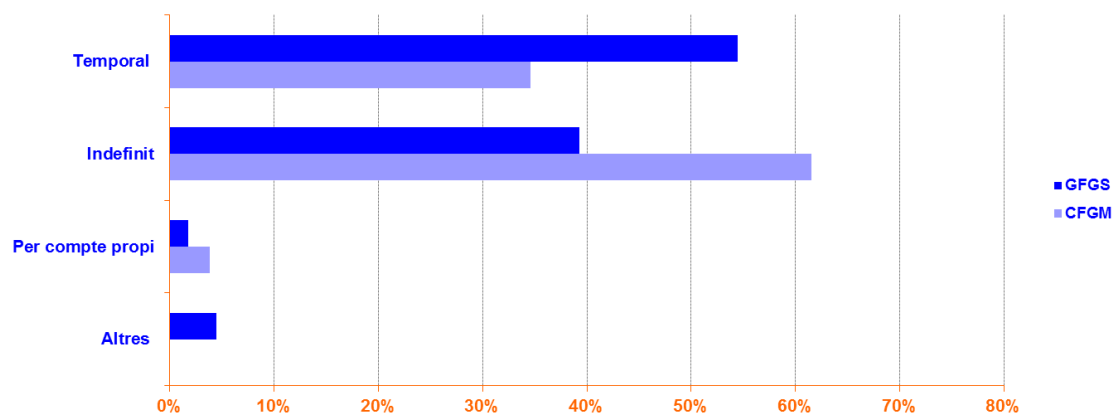
GRÀFIC 17 TIPUS DE CONTRACTE PER GÈNERE

GRÀFIC 18

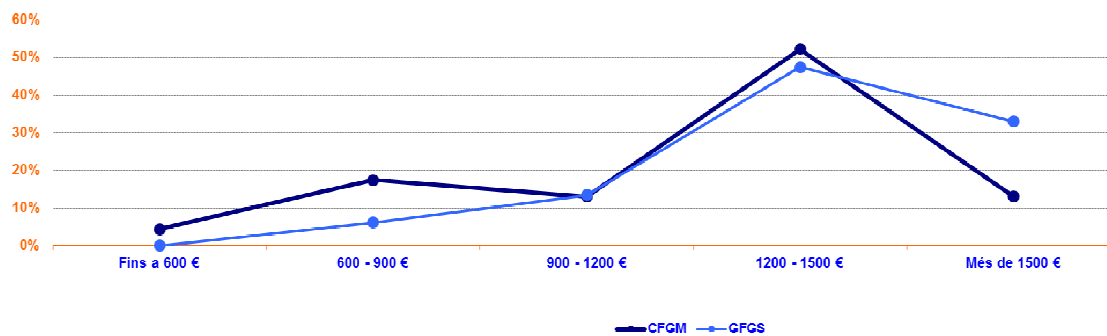
TIPUS DE CONTRACTE PER NIVELL D'ESTUDIS

GRÀFIC 19

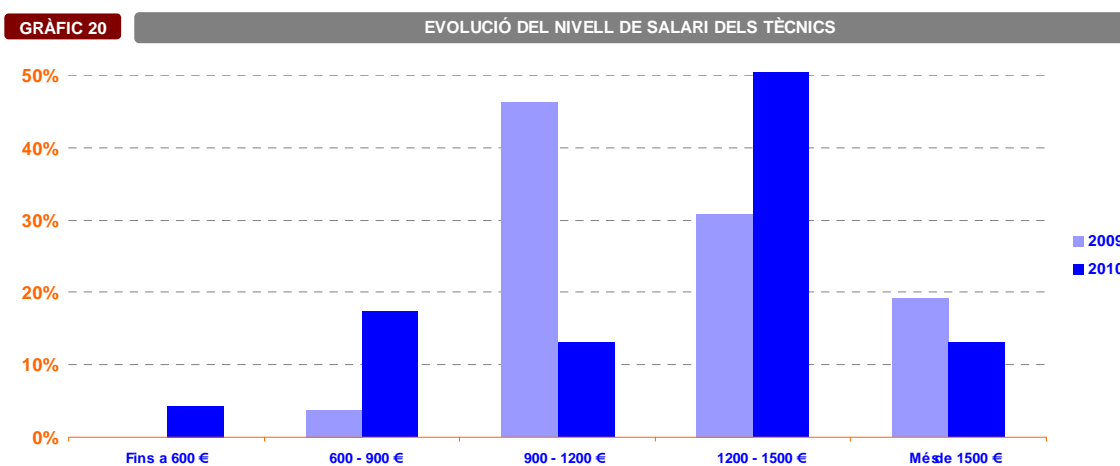
NIVELL DE SALARI SEGONS NIVELL D'ESTUDIS

El Gràfic 19. *Nivell de salari segons nivell d'estudis*

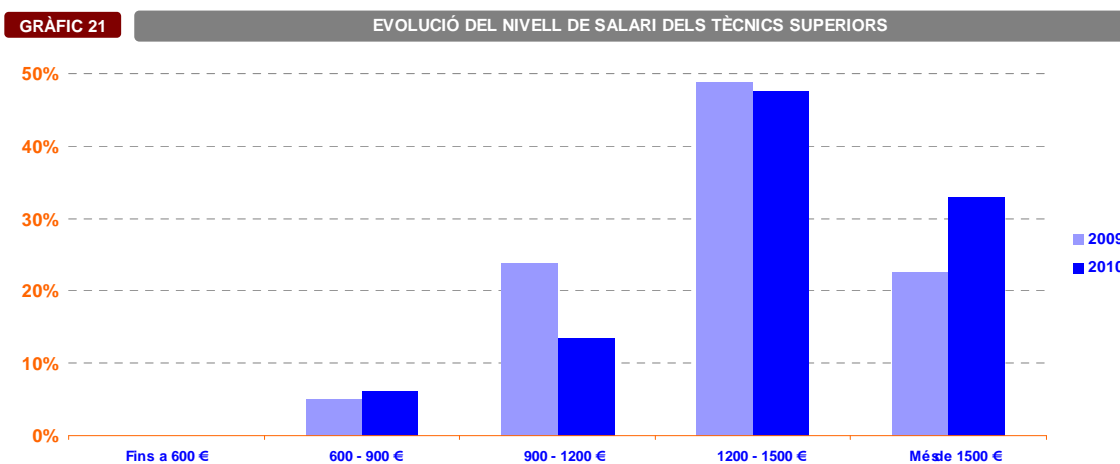

El Gràfic 20. *Evolució del nivell de salari dels tècnics*

El Gràfic 21. *Evolució del nivell de salari dels tècnics superiors*

ALGUNES CONCLUSIONS SOBRE LES CARACTERÍSTIQUES DE LA INSERCIÓ LABORAL DELS GRADUATS

L'edició 2011 de l'informe d'inserció torna a presentar dades objectives respecte a la situació laboral i formativa, l'ocupabilitat relativa, la contractació i els nivells salarials i les vies per trobar feina dels graduats en Ensenyaments Professionals, en el conjunt d'ensenyaments postobligatoris no universitaris de caràcter professional impartits a Catalunya.

Es presenten sèries de dades de dos anys entre el 2009 i el 2010 de la inserció laboral dels cicles formatius que permeten establir hipòtesis sòlides amb una primera trajectòria temporal. Pel que fa a la resta d'ensenyaments professionals, d'incorporació més recent a l'estudi d'inserció, es disposarà de les sèries en els estudis dels propers anys.

L'amplia participació de graduats i graduades que han contestat l'enquesta permet disposar de dades globals altament representatives, però també permet extreure indicacions suficientment fiables a nivell fins i tot de les especialitats, nivells de formació i gènere. Sens dubte la simplicitat de l'enquesta, l'amplitud de la mostra i la fiabilitat del procediment de consulta han consolidat l'estudi com a un referent que proporciona informació útil i fiable per a diverses finalitats, entre les que destaquen la informació i orientació professional i la planificació anual de la formació.

Més dificultats d'inserció com a conseqüència de la crisi econòmica

En la línia del que ja es va veure en l'edició anterior, l'any 2010 ha continuat presentant dificultats en els processos d'inserció laboral, en consonància amb la situació econòmica del país i les corresponents conseqüències negatives en el mercat de treball. Com és natural, això es tradueix en una sèrie d'impactes negatius sobre la situació laboral dels professionals enquestats. Podríem considerar que els efectes de la crisi han representat una prova molt dura per als ensenyaments professionals que, tal i com demostra aquest estudi, han superat amb nota el "test d'estrès".

Alta ocupabilitat dels ensenyaments professionals

Una primera constatació: l'ocupabilitat dels ensenyaments professionals és satisfactòria en termes absoluts per a tots els nivells de formació, famílies o estudis i independentment del gènere. Les taxes d'inserció tot i haver disminuït en els darrers dos anys es mantenen entre un 34,93% pels graduats mitjans i el 67,05% en els superiors.

Institut Comte de Rius

Una segona constatació: l'ocupabilitat és extraordinària en termes relatius. La comparació de les taxes d'inserció dels graduats amb la mitjana dels joves entre 16 i 24 és molt favorable als primers. A més, augmenten les diferències en la mesura que s'endureix el mercat. Tot i haver augmentat la taxa dels que "busquen feina" fins a un 12,04% en els graduats mitjans o un 12,94% en els superiors, queda molt allunyada del 40% d'atur dels joves de 16-24 anys (la franja d'edat àmpliament majoritària en els estudiants dels ensenyaments professionals) i del 17,9% de la mitjana d'atur a Catalunya.

L'adaptabilitat dels perfils professionals

En analitzar la correspondència entre els estudis realitzats i el lloc de treball de primera inserció s'observen algunes tendències interessants. En el cas dels graduats mitjans, és d'un 68,96%. En el cas dels graduats superiors és d'un 72,80%. La pèrdua de correspondència en tots dos casos és a conseqüència de la crisi, però precisament cal destacar com a molt positiva la capacitat d'adaptació de la Formació Professional inicial a les noves necessitats de perfils professionals: probablement la seva polivalència és un dels factors que manté alta l'ocupabilitat de les persones graduades en una situació molt adversa del mercat de treball, especialment per als joves.

Adaptacions de les vies per trobar feina

Pel que fa a les vies per trobar feina que utilitzen els graduats, es consolida el model dels anys anteriors que pivota al voltant dels centres on han estudiat i les relacions que s'hi teixeixen.

L'estabilitat dels contractes

Pel que fa a la estabilitat dels contractes, es pot observar com la situació de crisi actual ha passat factura també en aquest punt, si bé es constata com els contractes indefinits tenen un comportament directament relacionat amb el nivell de formació.

Els alts llindars dels nivells salarials d'inserció dels graduats

A nivell salarial, novament s'observa que el nivell de formació té una influència positiva determinant.

Dificultats creixents però limitades per trobar feina

Si observem les característiques dels itineraris d'inserció segons el nivell d'estudis, es confirma un cop més que com més alt sigui el nivell d'estudis més inserció laboral hi haurà.

Les estratègies personals d'augment de la qualificació professional

Una tendència en creixement evident és la dels graduats que prossegueixen estudis, ja sigui per aprofundir en la seva especialització, com a itinerari horitzontal de promoció en el mateix nivell, o bé per assolir un nivell superior de qualificació en un itinerari vertical de promoció. En el cas dels graduats mitjans és del 54,38%. En el cas dels graduats superiors és del 32,35%. Aquest augment es pot entendre com un efecte de la crisi econòmica i l'enduriment del mercat de treball, però a la vegada respon positivament als dèficits endèmics de l'estructura de qualificacions de la població activa pel que fa a persones de 22 anys o més amb educació secundària postobligatòria. La possibilitat d'incrementar de forma tant important la taxa de graduats que prossegueixen estudis cal atribuir-la a la bondat de les mesures d'ordenació educativa d'aquests ensenyaments

Institut Comte de Rius

implantades des del 2004. En el cas dels graduats mitjans, cal destacar les mesures flexibilitzadores regulades pel Decret 240/2005, la implantació generalitzada del curs de preparació a l'accés als graus superiors i la implantació gradual de l'alternança formació i treball. En el cas dels graduats superiors, la implantació generalitzada de les correspondències amb els ensenyaments universitaris ja és un fet que actualment beneficia a més de 6.000 nous alumnes universitaris, tots ells graduats superiors d'ensenyaments professionals.

Vies de millora

Els resultats d'aquesta edició 2010 de l'informe d'inserció laboral dels graduats en ensenyaments professionals, suggereixen un conjunt de millores dels ensenyaments professionals que podria ser com una agenda de compromisos dels diferents agents que incideixen en els ensenyaments professionals, amb l'objectiu de seguir avançant cap a una major i millor inserció laboral. Aquesta agenda podria incloure de forma destacada els següents elements:

• Consolidar i millorar la permeabilitat del sistema

Les diverses passarel·les consistents en correspondències entre ensenyaments i nivells, cursos de preparació i les diverses formes obertes d'accés han quedat perfectament avalades pel nombre creixent i variat d'usuaris d'aquests cursos. Encara hi ha un gran recorregut de divulgació per a la seva incorporació opcional en els itineraris de desenvolupament personal i professional del país.

• Incrementar el nombre de graduats que produeix el sistema

Aquest curs i els propers cal concentrar grans esforços per millorar l'eficiència dels processos d'educació, formació i aprenentatge per tal que un nombre cada cop més important d'alumnes finalitzi els estudis amb l'obtenció del títol corresponent. Cal aconseguir augmentar l'índex de finalització dels estudis en les persones que realitzen ensenyaments professionals i, per tant, un objectiu comú de les institucions educatives i de les institucions que representen el teixit empresarial ha de ser assegurar-ne la permanència amb resultats d'aprenentatge satisfactoris.

• Desenvolupar, aprofundir i generalitzar l'aplicació de les mesures flexibilitzadores

Aquest curs i els propers cal centrar esforços en l'adequació de les programacions, els continguts i les metodologies però especialment considerem que cal posar l'alumne en el focus de l'organització, els processos i les estratègies. Actualment el desenvolupament normatiu permet canvis en profunditat molt importants, com ho prova la xarxa emergent de centres Qualifica't.

• Més alumnes en els ensenyaments professionals

Seguir promovent els augments de matriculació ja iniciats, els quals ja des de fa anys mostren una tendència a l'alça. Cal seguir ampliant les places per tal que en els propers cursos es puguin assolir les taxes corresponents a les directrius europees.